

**§ 9. Remiss av Stockholms stads program för att motverka
hemlöshet 2020-2025**

Dnr 1.6-477/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Ärendet förklaras omedelbart justerat.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-09-02

Socialförvaltningen har utarbetat ett nytt förslag till Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025 då programtiden för det tidigare programmet mot hemlöshet 2014-2019 har löpt ut. I programmet redogörs för hur stadens socialtjänst ska arbeta för att motverka hemlöshet, vilka insatser och verktyg som kan användas till stöd för personer i processer ur hemlöshet samt de förhållningssätt som ska präglar arbetet. Äldreförvaltningen välkomnar det föreslagna programmet. Det är av stor vikt att arbetet med att stötta personer i processen att lämna hemlöshet utgår från forskning, evidens och beprövad erfarenhet. Programmet utgör ett bra kunskapsstöd och har en tydlig genomgång av stadens resurser inom området. Äldre i hemlöshet är särskilt sårbara och det är av stor vikt med samverkan och förebyggande åtgärder. Äldreförvaltningen ser bland annat behov av ett bredare perspektiv kring målgruppen äldre och att programmet med fördel kan belysa om det finns sårbarhetsfaktorer eller orsaker till hemlöshet som framför allt drabbar äldre.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Lisa Ahlstrand m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) ställde de tre förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Ledamoten Lisa Ahlstrand m.fl. (S) reserverade sig motbeslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. I huvudsak instämma i förvaltningens förslag till beslut
2. Kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder och bolag tar fram ett nytt program och handlingsplan för att uppnå en nollvision om hemlöshet
3. Därutöver anföra följande

Rätten till bostad är så fundamental att det påtalas i Sveriges grundlag och som en av de mänskliga rättigheterna enligt Förenta Nationerna (FN). Vi anser att det är en självklarhet att sträva mot att förverkliga rätten till ett tryggt och bra boende för alla. Staden ska intensifiera arbetet mot hemlöshet och avvärja orsakerna till att bland annat äldre blir hemlösa och bör därför ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift och verka för en inriktning där bostad ses som en rättighet och utförsäljning av allmännyttan förkastas. För att lyckas med arbetet mot hemlöshet krävs både förebyggande arbete, akuta insatser samt en långsiktig plan för tillräckligt många lägenheter i staden med en rimlig hyra.

Vi vidtog under den förra mandatperioden ett flertal åtgärder för att minska hemlösheten bland äldre. Detta var lyckat och antalet sjunker nu. Antalet kvinnor som lever i hemlöshet ökar dock, vilket är mycket oroväckande. Kvinnor i arbetaryrken har lägst lön vilket beror på att det i deras yrken är absolut svårast att få ett heltidsjobb, samtidigt som lönerna är de lägsta på arbetsmarknaden. En nollvision för äldre i hemlöshet behöver införas i Stockholm. Inga äldre ska behöva leva i hemlöshet.

Varje kommun är enligt lag skyldig att planera för bostadsförsörjningen i syfte att alla kommunens invånare ska ha en god bostad, något många kommuner inte lever upp till idag. Det är vidare stadens ansvar att tillgodose behovet av bostäder i kommunen. Ett program mot hemlöshet ska ha som mål att få slut på hemlösheten för att leva upp till gällande lagstiftning och målen i Agenda 2030. Programmet med

tillhörande handlingsplan bör ligga på kommunstyrelsen där socialnämnden precis som stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, SHIS bostäder, bostadsbolagen med flera, är egna parter där alla tar ansvar för sin del.

En del av förslagen som finns med i programmet är bra, men innebär inte mycket nytt mot tidigare. I ett

hemlöshetsprogram behövs också ett arbetssätt för alla de stockholmare som idag befinner sig i strukturell hemlöshet utan sociala problem. Detta är en grupp som kommer växa kraftigt kommande år.

Vi instämmer i att äldreboendeplanen bör tillföras de styrdokument som är relevanta för programmet.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Föreslå att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder och bolag får i uppdrag att ta fram ett nytt program med ett tydligt mål om att utrota hemlösheten, med detta ska tillhörande handlingsplan tas fram
3. Därutöver tillföra

Varje kommun är enligt lag skyldig att planera för bostadsförsörjningen i syfte att alla kommunens invånare ska ha en god bostad, något som allt fler kommuner inte lever upp till idag. Det är vidare stadens ansvar att tillgodose behovet av bostäder i kommunen, inte socialtjänstens. Därför anser vi att ett program mot hemlöshet ska ha som mål att utrota hemlösheten för att leva upp till gällande lagstiftning och målen i Agenda 2030. Programmet med tillhörande handlingsplan bör ligga på kommunstyrelsen där äldrenämnden är en part precis som stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, Socialnämnden, SHIS bostäder, allmännyttan med flera är egna parter där alla tar ansvar för sin del. Utifrån äldrenämndens ansvarsområden är Micasa Fastigheter i Stockholm en särskilt viktig aktör.

Förra mandatperioden ledde vi arbetet för att minska hemlösheten bland äldre i staden, något som gav effekt redan första året och som detta program också kan lära av.

Vänsterpartiet var drivande särskilt i arbetet för att förebygga hemlöshet hos äldre genom att skapa olika boendeanternativ. Särskilt vill vi lyfta fram vårt arbete med öronmärkning av

seniorbostäder för äldre och skapandet av stödboendet Monumentet. För att lyckas med arbetet mot hemlöshet krävs både förebyggande arbete, akuta insatser samt en långsiktig plan för att det ska finnas tillräckligt många lägenheter i staden till en hyra som de som efterfrågar dessa har råd med. 2019 behandlades en motion av oss i Kommunfullmäktige där vi föreslog att staden antar en nollvision mot hemlöshet bland äldre med sikte på år 2025 där det också ingick att ge Äldrenämnden och Socialnämnden i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur detta ska utformas och uppnås!

Vi vill se krafttag mot en av stadens absolut största utmaningar, hemlösheten. En del av förslagen som finns med i programmet är bra, inte minst att hemlöshetsarbetet ska utgå från evidens. I ett hemlöshetsprogram behövs också ett arbetssätt för alla de stockholmare som idag befinner sig i strukturell hemlöshet utan sociala problem. Detta är en grupp som kommer växa kraftigt kommande år då många väntas flytta från SHIS bestånd och som är osynliga i den här rapporten.

Avslutningsvis vill vi påminna om Stockholms stadsmissions ord i sin årliga hemlöshetsrapport - Hemlös 2014, om faktorer som i synnerhet påverkar risken att äldre hamnar i hemlöshet; ”Den demografiska utvecklingen med en allt äldre befolkning, en svagare privatekonomi för pensionärer och en illa fungerande bostadsmarknad”.

Särskilt uttalande

Ordföranden Erik Slotter (KD), Ledamoten Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Ledamoten Abit Dundar (L), Ledamoten Ulla Wihlman (MP) och Ledamoten Isak Kupersmidt (C) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

I detta ärende föreligger Socialförvaltningens nya förslag till Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025 som kommer att ersätta det tidigare programmet mot hemlöshet 2014-2019. Vi välkomnar detta väl genomarbetade program och anser att förvaltningen gjort ett lovvärt arbete med att få med de många och ofta svårgripbara aspekterna av hemlöshet.

I den senaste hemlöshetskartläggningen från 2018 rapporterades det sammanlagt in 2 439 personer i hemlöshet. Antalet äldre över 65 år var sammanlagt 167 personer, motsvarade 7 procent av alla inrapporterade personer. Denna grupp av äldre hemlösa är särskilt känslig.

Vi hade gärna sett att det nya programmet på ett mer

strukturerat sätt hade ägnat mer uppmärksamhet åt denna grupp.

Vi anser att det nya programmet är ett steg i rätt riktning mot ett övergripande angreppssätt av detta samhällsproblem. Dock kan vi inte nog betona vikten av en självklar samverkan mellan socialtjänstens individ- och familjeomsorg och äldreomsorgen när det gäller personer som fyller 65 år och därmed blir äldreomsorgens ansvar. Varje enskild individ ska få sin situation bedömd och lämpliga hjälpinsatser och åtgärdsförslag ska göras i samförstånd och nära samarbete mellan äldreomsorg och socialtjänstens individ- och familjeomsorg.

I programmet beskrivs att andelen personer som är 65 år och äldre ökar bland de som blir avhysta från sin bostad, det kan exempelvis handla om personer som drabbas av begynnande demens. Dessa personer kan bli akut hemlösa, exempelvis på grund av obetalda hyresskulder. Vi välkomnar därför den särskilda funktionen "äldrelots" som finns på uppsökarenheten med uppdraget att aktivt söka upp och lotsa äldre personer i akut hemlöshet från hemlöshet till mer varaktigt boende.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Trots att det i det antagna programmet för att motverka hemlöshet finns ett tydligt mål om att antalet hemlösa i Stockholms stad ska minska så ligger antalet kvar på en konstant nivå. Antalet kvinnor som lever i hemlöshet ökar, vilket är oroande eftersom man som kvinna är extra utsatt i denna redan utsatta situation.

Vi anser att arbetet mot hemlöshet ska vara i ständig utveckling, men vill understryka att än mer måste göras för att målen i programmet ska uppnås.